

**Betreft: Gevraagd advies inzake inspraaknota ‘Samen maken we de stad
gezond en actief’, beleidskader Sport en Gezondheid 2019-2023
Uitgebracht d.d. 21 mei 2019 door de Adviesraad Sociaal Domein Leiden**

De Adviesraad vindt het goed dat in deze nota integraal gekeken wordt naar het belang van sporten en bewegen van alle Leidenaren en de positieve impact die dit heeft op hun gezondheid, welbevinden en deelname aan het maatschappelijke leven.

We onderschrijven de toepassing van het concept positieve gezondheid in dit beleidskader, waarmee mensen in een kwetsbare positie aan hun kwaliteit van leven kunnen werken. We willen echter wel benadrukken dat in de nota geformuleerde te behalen doelstellingen met name voor deze doelgroep niet realistisch kunnen zijn.

Om de ambitie van een sociaal en vitaal Leiden te kunnen realiseren is op stedelijk én wijkniveau het faciliteren van toegankelijke openbare voorzieningen en het creëren van mogelijkheden om te kunnen bewegen en sporten noodzakelijk. Samen mét en aandacht voor het breed gekleurde palet van bewoners en organisaties. We zijn benieuwd naar de uitwerking hiervan zodat Leidenaren met beperkte gezondheidsvaardigheden gestimuleerd worden richting een gezonder leven.

Onze aanbevelingen over het beleidskader betreffen samenvattend:

- Variatie in de manier waarop mensen geïnformeerd en geactiveerd worden en het college mogelijkheden faciliteert, toegespitst op de problematiek die mensen in kwetsbare positie hebben,
- het benutten van onderzoeksinstituten als academische werkplaatsen,
- aandacht voor de Leidenaren in een kwetsbare positie, waarvoor sporten en bewegen nog niet vanzelfsprekend en positieve gezondheid niet binnen handbereik is,
- samenwerking met commerciële sportondernemers, scholen en andere organisaties in de wijken,
- publieke functie van sportterreinen en de rol/functie van sportverenigingen en
- het verbinden van concreet uitvoerbare plannen en bijpassende indicatoren aan de ambities.

I. Informeren, activeren, faciliteren

I.1 We adviseren om niet alleen informatie te bieden maar ook vooral in gesprek te gaan met de mensen zelf. Hoe staan zij in het leven? Hoe kijken zij tegen positieve gezondheid aan? Waar lopen ze tegen aan wanneer ze hieraan willen werken? We zien hier een taak voor welzijnswerkers, zelforganisaties in de wijk en buurtsportcoaches. Daarbij vragen we specifiek aandacht voor de werkelijkheid van mensen in kwetsbare posities als: geen baan zekerheid, armoede, schulden, een combinatie van psychische en somatische problematiek. Mensen in die situaties komen slecht toe aan een gezondere leefstijl. Vaak zal eerst hulp bij deze problemen nodig zijn. Informatie geven over gezonde leefstijl en beweegrichtlijnen zal

dan ook maar beperkt helpen, als aan de voorliggende problematiek niet eerst wordt gewerkt

1.2 Sluit aan bij de leefwereld van Leidenaren met beperkte gezondheidsvaardigheden. We willen hierbij wijzen op goede voorbeelden in het land. Bijvoorbeeld het onderzoek in Amsterdam van het UMC/Vumc.¹

1.3 Er wordt gewerkt met richtlijnen voor speelplekken en speelruimte in de openbare ruimte om zo te kunnen waarborgen dat er voldoende speelmogelijkheden zijn in Leiden. We adviseren onafhankelijk van deze richtlijnen te kijken naar de kwaliteit van deze plaatsen. Bevraag hiervoor de direct belanghebbenden.

2. Benutten van onderzoeksinstituten

2.1 Het is ons niet duidelijk of de academische werkplaatsen publieke gezondheid en sociaal domein onderzoek hebben gedaan naar de factoren die bepalend (kunnen) zijn voor het al of niet deelnemen aan gezondheid bevorderende activiteiten van die kwetsbare groepen: wat is hiervoor nodig. Ook is nu nog niet duidelijk wie als regievoerder het meest in aanmerking komt. Wij denken graag mee over welke partij in de wijk de regelfunctie gaat krijgen om aanbod en interventies van verschillende partijen in lijn met elkaar te brengen.

2.2. We adviseren bij de inrichting van de openbare ruimte de beschikbare kennis en innovatiemogelijkheden van de werkplaatsen, platforms en samenwerkingsverbanden van de universiteit, hogeschool, gemeente en andere instellingen en organisaties mee te nemen.

3. Samenwerking met commerciële sportondernemers en andere organisaties in de wijken

3.1 We zijn positief over het feit dat sportscholen en fysiotherapeuten betrokken worden in het brede plan en zo ook maatschappelijke betrokken zijn. We adviseren samenwerkingsafspraken met hen te maken door bijv. hun aanbod ook op te nemen in de kennismakingscursussen en het minimabeleid/maatwerkbudget.

3.2 We adviseren meer dan de huidige samenwerking verdergaande samenhang te creëren tussen het onderwijs en sportverenigingen, zodat bijvoorbeeld schoolteams buiten de schoolcompetities om ook kunnen meedoen aan de reguliere competitie.

4. Leidenaren in een kwetsbare positie

4.1 Het zou passen als het college in deze nota expliciet benoemt dat bij de uitvoering het VN Verdrag Handicap in acht wordt gehouden.

¹ <https://nos.nl/artikel/2279903-kinderen-met-niet-westerse-migratieachtergrond-vaker-te-dik-hoe-komt-dat.html>

4.2 T.a.v. het beroep kunnen doen op regelingen uit het minimabeleid en het jeugd sportfonds adviseren we in de communicatie naar burgers duidelijke uitleg te geven over de recente wijzingen in het armoedebeleid en waar ze terecht kunnen met hun vraag.

4.3 Bewegingclub 50+ valt in de nota onder de kwetsbare doelgroep. We willen aandacht vragen voor het feit dat niet alle 50+ ers kwetsbaar zijn en lijkt hierdoor enigszins misplaatst. We adviseren de bewegingclub onder een andere nog in te voegen doelgroep ouderen te laten vallen en hiermee meer recht te doen aan de diversiteit van die doelgroep. Onder dat nieuwe kopje kan tekst worden opgenomen over het verleiden van diverse globale groepen ouderen tot activiteiten zoals bewegen op recept: toekomstige ouderen vanaf 50+, gepensioneerden vanaf 67 jaar, ouderen vanaf 80 jaar, oudere senioren vanaf 90 jaar.

4.4 In paragraaf 2.4 worden om ambitie 4 te realiseren potentiële drempels weggenomen voor Leidenaars met een beperking. Dit wordt momenteel o.a. ingevuld door een bescheiden formatie sportconsulent voor mensen uit deze doelgroep. We adviseren voor realisatie van deze ambitie benodigde middelen en mogelijkheden beschikbaar te stellen om de reguliere sportverenigingen te ondersteunen bij het faciliteren en begeleiden van mensen met een beperking.

4.5 We willen graag met de gemeente meedenken over hoe sport als middel nog meer ingezet kan worden bij kwetsbare groepen en om andere maatschappelijk doelen te bereiken, zoals peer coaching. Maar ook verlangen de ambities voor een optimale uitvoering samenhang met andere wetten en beleidsterreinen, zoals de Participatiewet, Wmo en armoedebeleid. Specifiek beleid dient hierbij ontwikkeld te worden om deze specifieke doelgroepen te kunnen bereiken zoals dak- en thuislozen, mensen met psychosociale problematiek en mensen met een (bijstands)uitkering. Kijk hierbij naar goede voorbeelden in het land van bijvoorbeeld het Nederlands Instituut voor Sport & Beweging². Voor deze doelgroepen kan bewegen in lotgenotenverband gewenst zijn. We adviseren de diverse doelgroepen via hun vertegenwoordigers hierop specifiek te bevragen. Bijvoorbeeld stichting Lumen, of Cliëntenraad van stichting de Binnenvest.

4.6 De sportstimuleringsregeling zal worden voortgezet. We vragen ons af of uit de resultaten duidelijk wordt dat mensen in een kwetsbare positie hier gebruik van maken, er onderzoek is gedaan naar de knelpunten en/of tegen welke beperkingen/problemen deelnemers aanlopen?

5. Publieke functie van sportterreinen

De Adviesraad onderschrijft de visie van het college dat met een meer publieke functie sportterreinen ook kunnen dienen voor sportstimulering. Hierbij willen we wel het belang

²

<https://www.sportindebuurt.nl/bestanden/Presentatie%20Sport%20Beweegt%20naar%20Werk%20Lerende%20Netwerken%20lerende%20netwerken%20najaar%202015.pdf>

onderstrepen van de rol/functie van sportverenigingen in het boeien en binden van met name jonge Leidenaars (en hun ouders/verzorgers) aan een sport en het zich inzetten als vrijwilliger in het Leidse. Zij vormen hiermee op zichzelf al een drijvende kracht achter het vitaal houden van de verschillende sportmogelijkheden in clubverband.

6. Ambities, indicatoren

De gekozen indicatoren om de ambities te monitoren lijken ons slecht te koppelen aan beleid en uitvoering. We adviseren praktische concreet uitvoerbare plannen te verbinden aan het beleid, waaraan aansluitende indicatoren geformuleerd kunnen worden die ook uitgaan van de ervaringen van de bewoners ten aanzien van bijvoorbeeld de eigen gezondheid en het mentale welbevinden, de vindbaarheid, bereikbaarheid en geschiktheid van de voorzieningen en ondersteuningsmogelijkheden.

Adviesraad Sociaal Domein Leiden

21 mei 2019